

Nyord och språkvård i Skandinavien på 2010-talet

En jämförande studie av nyordslistor

Soila Joutsalainen

Kandidatavhandling i svenska

Jyväskylä universitet

Institutionen för språk- och kommunikationsstudier

2019

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä: Soila Joutsalainen	
Työn nimi: Nyord och språkvård i Skandinavien på 2010-talet. En jämförande studie av nyordslistor	
Oppiaine: Ruotsin kieli	Työn laji: Kandidaatintutkielma
Vuosi: 2019	Sivumäärä: 37
<p>Tutkimukseni tarkoitus on tutkia ruotsin, tanskan ja norjan uudissanojen eroja ja yhtäläisyyksiä. Pyrin löytämään vastauksen kolmeen tutkimuskysymykseen: 1) Mitä yhtäläisyyksiä ruotsin, tanskan ja norjan uudissanalistoilla on, 2) millaisia teemoja yhteiset uudissanat edustavat, ja 3) ovatko jotkin sanat otettu jollekin listalle aikaisemmin tai myöhemmin kuin muille listoille? Toivon tutkimukseni lisäävän tietoa skandinaavisen kielenhuollon tilasta 2010-luvulla.</p> <p>Aineistoni koostuu ruotsin, tanskan ja norjan kielitoimistojen julkaisemista uudissanalistoista vuosilta 2013–2016. Uudissanalistojen käyttäminen aineistona luo mahdollisuuden uudissanojen tarkempaan ajalliseen vertailuun kuin esimerkiksi uudissanakirjat, jotka keskittyvät eri ajanjaksoihin. Skandinaaviset kielet tarjoavat mielenkiintoisen tutkimuskohteen sekä niiden yhteisen alkuperän että niiden eroavaisuuksien vuoksi. Analyysimetodinä käytän kvalitatiivista lähilukua, joka mahdollistaa kielten yhtäläisyyksien ja erojen tarkemman tutkimisen.</p> <p>Tutkimukseni osoittaa, että skandinaavisilla uudissanalistoilla on paljon yhteistä: uudissanat edustavat samanlaisia teemoja ja listoilta löytyy parisenkymmentä vähintään kahdelle kielelle yhteistä sanaa. Osa yhteisistä uusista sanoista on määritelty eri tavoin eri kielillä. Tutkimukseni osoittaa kielitoimistojen yhteistyön jatkamisen olevan hyödyllistä pohjoismaisten naapurikielten ymmärtämisen kannalta.</p>	
Asiasanat: nyord, nyordslistor, skandinaviska språk, språkvård	
Säilytyspaikka: JYX	
Muita tietoja	

INNEHÅLL

1	Inledning.....	5
1.1	Syfte.....	6
1.2	Material.....	7
1.2.1	Hur samlar man in nya ord?.....	8
1.2.2	Kriterier för ordval.....	9
1.3	Metod.....	9
1.4	Tidigare forskning.....	10
2	Nordiskt samarbete i ett språkvårdsperspektiv.....	12
2.1	Historisk översikt.....	12
2.2	Samarbetet mellan de skandinaviska språknämnderna.....	13
2.3	De sammordiska språkvårdsinstitutionerna.....	14
3	Teoretiska utgångspunkter.....	16
3.1	Vad är ett nyord – egentligen?.....	16
3.2	Språkplanering: status- och korpusplanering.....	17
4	Resultat.....	19
4.1	Teman på nyordlistor.....	19
4.1.1	Svenska nyordlistor.....	19
4.1.2	Norska nyordlistor.....	21
4.1.3	Danska nyordlistor.....	22
4.2	Gemensamma ord.....	24
4.2.1	Teman för de gemensamma nyorden.....	24
4.2.2	Gemensamma ord.....	25

4.2.3	Gemensamma ord som tagits med på listorna olika år	28
4.2.4	Gemensamma ord som definierats på olika sätt	29
4.2.5	Ord som inte tagits med på listorna	29
5	Diskussion	31
	Litteratur.....	33

1 Inledning

Nyord som tema är intressant eftersom förändringar i språket också berättar om förändringar i samhället och världen. Genom att granska årets nyordslista får man en ganska bra uppfattning av året som gått och de teman som har varit aktuella under året. Nyordslistor som de skandinaviska språknämnderna årligen publicerar brukar också få mycket uppmärksamhet i medier.

Nyord har varit ämne för många undersökningar när det gäller till exempel användningsfrekvens och attityder till lånord men undersökningen har fokuserat nyord inom ett språk. Jag är intresserad av skillnader och likheter mellan nyord i de skandinaviska språken. De skandinaviska språken har en lång gemensam historia och samarbete mellan de skandinaviska språknämnderna har alltid varit av stor vikt. De nordiska språknämnderna har samarbetat kring insamling och registrering av nyord.

Också Våge m.fl. (2017: 94) anser att det är viktigt att undersöka nyord i ett skandinaviskt perspektiv: ”Vi oppfatter at det er mye lærdom å hente i en tverrspråklig sammenlikning av nyordskategorier og utviklingstendenser.” De skandinaviska språknämnderna har förstått hurdana möjligheter jämförelsen av nyordslistor i skandinaviska språk kan erbjuda. År 2014 samarbetade språknämnder kring nyord och på svenska och danska nyordslistorna kan man se om ett svenskt eller danskt nyord har motsvarigheten på de andra skandinaviska språken. Dansk Sprognævn (2017a) skriver att ”[d]erved er det muligt at se forskelle og ligheder i de tre nordiske sprogs udviklinger, både i orddannelsen og ordimporten fra især engelsk, og se de parallelle udviklinger og særudviklinger der sker i samfundets forandring”.

Med min undersökning hoppas jag att få en uppfattning om likheter och skillnader mellan dagens skandinaviska nyord. Jag är också intresserad av eventuella tidsmässiga skillnader mellan nyord. I detta kapitel redogör jag för syftet med undersökningen (avsnitt 1.1) samt presenterar materialet (avsnitt 1.2). Jag redogör också för olika sätt att excerpera nyord (avsnitt 1.2.1) och kriterier för ordval (avsnitt 1.2.2). Därefter presenterar jag metoden (avsnitt 1.3) och sammanfattar tidigare forskning på området (avsnitt 1.4).

1.1 Syfte

Syftet med min undersökning är att jämföra skandinaviska nyord i nyordslistor på 2010-talet. Jag kommer att jämföra fyra danska nyordslistor (*Nyordslisten 2013*, *Nyordslisten 2014*, *Nyordslisten 2015* och *Nyordslisten 2016*), fyra norska nyordslistor (*Kåring av årets ord i 2013*, *Kåring av årets ord i 2014*, *Kåring av årets ord i 2015* och *Kåring av årets ord i 2016*) och fyra svenska nyordslistor (*Nyordlistan 2013*, *Nyordlistan 2014*, *Nyordlistan 2015* och *Nyordlistan 2016*). Med hjälp av jämförelsen kommer jag att granska likheter och skillnader mellan nyordslistorna.

Med min undersökning försöker jag svara på följande forskningsfrågor.

1. Vad finns det för likheter mellan svenska, danska och norska nyordlistor?
2. Hurdana teman representerar de gemensamma¹ skandinaviska nyorden?
3. Har några ord tagits med på en av nyordslistorna tidigare eller senare än på de andra listorna?

Med *skandinaviska språk* avser jag danska, norska och svenska. Begreppet skandinaviska språk kan vara otydligt. Till nordiska språk räknas danska, norska, svenska, färöiska och isländska (Karker 1997: 14). Av dessa kallar man danska, norska och svenska centralnordiska språk (Heidemann Andersen, Hansen, Jarvad & Schack 2004: 164). Dessa språk kallas också ibland skandinaviska även om Skandinavien ursprungligen syftar till halvön som utgörs av Norge, Sverige och den nordvästra delen av Finland. Å ena sidan tycks Skandinavien i många språk syfta på de nordiska länderna, Sverige, Norge, Danmark, Island och Finland. (Närhi 1988) Sandøy och Östman (2004: 9) använder ändå begreppet skandinaviska språk och syftar till danska, norska och svenska. Begreppet användas också på samma sätt i en artikel i tidskriften *Språk i Norden* (Våge, Andersen, Heidemann Andersen, Jensen & Karlsson 2017: 94). Jag har också valt att använda begreppet skandinaviska språk och syftar då till danska, norska och svenska.

Med min undersökning hoppas jag att kunna bidra till förståelsen av nuläget inom den skandinaviska språkvårdens område. Under åren har det gjorts många försök att närma de skandinaviska språken och skapa gemensamma ersättningsord för lånord. Språknämnderna har diskuterat anpassning av nya ord och uttryck samt försökt skapa en gemensam nordisk stavning

¹ Gemensamma ord = ord som finns på mer än en av listorna.

för engelska ord (se avsnitt 2.2). Hurdan är situationen nu på 2010-talet? Syns den långa historien av nordiskt språksamarbete i dag på nyordslistor?

1.2 Material

Mitt material består av svenska, norska och danska nyordslistor publicerade av de skandinaviska språknämnderna under perioden 2013–2016. Språknämnderna presenterar nya ord i olika artiklar, nyordsböcker och i årliga nyordslistor. Nyordslistor brukar få mycket uppmärksamhet i medier och många tidningar publicerar artiklar gällande årets nya ord. Nyordsböcker fokuserar på olika tidsperioder och är därför svåra att jämföra. Därför har jag valt att undersöka nyordslistor. Jag har valt listorna från 2013 till 2016 eftersom alla språknämnder har publicerat nyordslistor under dessa år. Dansk Sprognævn publicerade ingen nyordlista år 2012 och år 2017.

Jag kommer att analysera 12 nyordslistor, det vill säga fyra stycken per språk. När det gäller svenska, kommer jag att analysera *Nyordlistan 2013*, *Nyordlistan 2014*, *Nyordlistan 2015* och *Nyordlistan 2016*. Alla listor är publicerade av Språkrådet och finns tillgängliga på Språkrådets webbsida, <https://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord/nyordslistor.html>. Språkrådet hör till Institutet för språk och folkminnen.

När det gäller norska, kommer jag att analysera *Kåring av årets ord i 2013*, *Kåring av årets ord i 2014*, *Kåring av årets ord i 2015* och *Kåring av årets ord i 2016*. De är publicerade i samarbete mellan norska Språkrådet och Gisle Andersen vid Norges handelshøgskole. Listorna finns tillgängliga på norska Språkrådets webbsida, https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Prisar_og_karingar/Arets-ord/.

När det gäller danska, kommer jag att analysera *Nyordslisten 2013*, *Nyordslisten 2014*, *Nyordslisten 2015* och *Nyordslisten 2016*. Listorna är publicerade av Dansk Sprognævn och finns på institutets webbsida, <https://dsn.dk/noid/nyordslister>.

Jag har valt att jämföra nyordslistorna från mer än ett år. På det här sättet får jag möjligheten att undersöka ämnet bredare och besvara den tredje forskningsfrågan: har några ord tagits med på en av nyordslistorna tidigare eller senare än på de andra listorna?

Jag har valt att undersöka de skandinaviska språken (danska, norska och svenska) och inte de nordiska språken (färöiska, isländska, danska, norska och svenska). Skandinaviska språk liknar

varandra när det gäller till exempel attityder till lånord, och Sandøy och Östman (2004: 11) konstaterar att de brukar ta in samma lånord. De betonar att isländskan däremot skiljer sig från skandinaviska språk bland annat på grund av den puristiska språkpolitiken. I detta sammanhang liknar färöiska skriftspråket enligt Sandøy och Östman (2004: 11) isländskan. Jag anser att de skandinaviska språken erbjuder en givande utgångspunkt för en jämförande studie, inte bara därför att de har ett gemensamt ursprung utan också därför att det finns intressanta skillnader mellan dagens skandinaviska språk.

1.2.1 Hur samlar man in nya ord?

Sätt för att excerpera nya ord och kriterier för ordval varierar från språknämnd till språknämnd. Våge m.fl. (2017: 95–96) konstaterar att danska nyord excerperar man mestadels manuellt även om det har funnits försök att göra det med hjälp av dator. Enligt Jensen (e-post, 16.11.2018) blir nya ord och uttryck oftast ”opdagat ved manuel excerpering af primært skriftlige kilder, fx aviser, blade, tidsskrifter og bøger”. Excerperingen framförs av medarbetare vid Dansk Sprognævn men till skillnad från andra språknämnder har allmänheten inte möjligheten att skicka in sina förslag (Jensen, e-post, 16.11.2018). Jensen påpekar ändå att allmänheten kan skicka sina förslag till språkrådets nyordsordbok, *Nye ord i dansk 1955 til i dag*.

Våge m.fl. (2017: 100) konstaterar att man också i Sverige excerperar nya ord manuellt. Språkrådet i Sverige och redaktionen för Svenska Akademiens ordlista har också planerat samarbete kring automatisk excerpering (Våge m.fl. 2017: 95–96).

När man samlar in ord till svenska nyordslistor, gör personalen vid Språkrådet sökningar och observationer i tv och tidningar och på nätet samt samlar in förslag från allmänheten (Våge m.fl. 2017: 99–100, Språkrådet 2018a). Dessutom presenterar Agazzi (2015: 8) ett alternativt sätt att samla in nya ord, s.k. nyordsexcerpter. De är utomstående frivilliga som dagligen läser en dagstidning och skickar sina iakttagelser månadsvis till Språkrådet (Agazzi 2015: 8). Språkrådet publicerar nyordlistan i samarbete med tidskriften *Språktidningen* som också bidrar med material till listan (Våge m.fl. 2017: 100).

I Norge har man excerperat nyord manuellt men också automatiskt med hjälp av en stor korpus (*Norsk aviskorpus*) som innehåller ord från norska tidningar och växer dagligen (Våge m.fl. 2017: 104). Nyordslistan består av ord från *Norsk aviskorpus* och tips från allmänheten via språkrådets webbsida. I Norge väljer man också ett ord till årets ord. (www.sprakradet.no)

1.2.2 Kriterier för ordval

Den första danska nyordslistan publicerades år 2007 (Dansk Sprognævn 2018). Enligt Dansk Sprognævn (2018) innehåller nyordlistor både ord som har uppstått under året i fråga och ord som ”på den ene eller anden måde er kendetegnende for årene”. Det här betyder att nyordslistan innehåller inte bara nya ord utan också ”ord der er ældre, men som på den ene eller anden måde siger noget om det år der snart er gået” (Dansk Sprognævn 2017b).

Norska Språkrådet har sedan 2008 givit ut nyordlistor. Från och med 2012 har Språkrådet samarbetat med Gisle Andersen vid Norges Handelshøyskole. (www.sprakradet.no) Enligt Våge m.fl. (2017: 104) bör också norska nyord vara karakteristiska för året, ”mye brukt på tvers av medier” och gärna också kreativa. Våge m.fl. (2017: 104) betonar att det är viktigt att de nya orden passar bra i norskan: att det är lätt att skriva, böja och uttala dem. Detta leder till att anglicismer sällan tas med på nyordslistan (Våge m.fl. 2017: 104).

Den första svenska nyordslistan publicerades redan år 1986. Såsom i de två andra språken är de svenska nyorden inte nödvändigtvis helt nya. Språkrådet påpekar att orden kan också ha varit aktuella eller börjat användas mer under året i fråga. (Språkrådet 2018b) Enligt Våge m.fl. (2017: 100) ska nyorden ha en viss minimifrekvens i tidningstext och de borde ”inte bara vara rent beskrivande uttryck eller vara nya sammansättningar på gamla mönster, utan vara lexikaliserade ord som säger något mer än den språkliga ytan”. (För mer information se Våge m.fl. 2017: 100)

1.3 Metod

Min undersökning är en jämförande och kvalitativ studie av skandinaviska nyordlistor. För det första omfattar metoden en jämförande dimension, det vill säga språken jämförs med varandra. För det andra finns det en tidsmässig dimension i undersökningen: nyordlistorna för perioden 2013–2016 jämförs med varandra.

Som analysmetod har jag valt att använda kvalitativ närläsning. Jag kommer att granska skillnader och likheter samt större teman och trender på nyordlistor. Kvalitativ närläsning möjliggör en närmare granskning av nyordlistor i syfte att komma åt de gemensamma dragen och skillnader mellan språken.

Jag jämförde först de svenska, danska och norska listorna från år 2013 och markerade alla gemensamma ord som fanns på två eller tre av listorna. Jag jämförde listorna från åren 2014, 2015 och 2016 på samma sätt. Sedan jämförde jag alla listor sinsemellan (tre språk, fyra år: sammanlagt 12 listor). På det sättet kunde jag hitta även sådana gemensamma ord som hade tagits med på någon av listorna tidigare eller senare än på de andra listorna. Till exempel ordet *icke-binär* finns på den svenska listan år 2014 och på den danska listan år 2015. Jag markerade också ord som handlade om samma tema, till exempel ny teknologi. Jag samlade in alla gemensamma ord och skapade en tabell som presenterar dem (tabell 1).

Efter att ha samlat in gemensamma ord, läste jag igenom listorna noggrannare. Jag undersökte varje lista för att hitta teman som hade präglat året i fråga och samlade in ord som representerade dessa teman. Därefter undersökte jag alla listor (från alla år och på alla språk) för att hitta gemensamma, större teman. Jag samlade in svenska, norska och danska ord som representerade dessa gemensamma teman.

1.4 Tidigare forskning

Nyord berättar om vår tid och förändringar i samhället vi lever i. Kanske på grund av detta är nyord och deras användning ett ämne som har intresserat både allmänheten och forskare. Språkrådet i Sverige och Dansk Sprognævn har gett ut böcker om nyord. Också personal på det norska språkrådet har bidragit till en bok om norska nyord.

Lise Brink Worsøe (2014) har skrivit om danska nyord och *nyorddannelse* det vill säga hur man skapar nyord i sin doktorsavhandling. Lotta Parkkonen (2011) har undersökt genus vid norska nyord. Nyord har också varit ämne för många kandidat- och magisteravhandlingar i Sverige. Man har undersökt hur nyord har etablerat sig i svenskan (Wikström 2017) och hur människor förstår nyorden (Abelsson 2016). Det finns också en enkätstudie om ordkännedom, användningsfrekvens och etablering (Bidemo 2017) samt en undersökning om attityder till nyord (Lindberg & Hellgren 2017). Anna Palmblad (2008) har undersökt användningsfrekvens, ordförståelse och betydelseförändring gällande nyord.

Största delen av forskningen har fokuserat nyord inom ett språk. Det tycks inte finnas några studier om skandinaviska nyord på 2010-talet och ingen verkar ha systematiskt jämfört nyord i de skandinaviska språken. Tidskriften *Moderne importord i språka i Norden* har fokuserat utländska ord i nordiska språk i volymen "*Det främmande*" i nordisk språkpolitik. Om

normering av utländska ord. Volymen innehåller artiklar om språkpåverkan i Norden och importord i nordiska språk. År 2017 publicerades det en artikel ”Nyord i skandinaviske språk” i tidskriften *Språk i Norden*. Artikeln presenterar danska, svenska och norska nyord från olika år samt redogör för olika system att samla in nyord.

2 Nordiskt samarbete i ett språkvårdsperspektiv

I detta kapitel presenterar jag det nordiska språksamarbetet, de skandinaviska språknämnderna och de samnordiska språkvårdsinstitutionerna. Jag kommer att sammanfatta historien bakom det nordiska språksamarbetet inklusive försöken att närma de nordiska språken (avsnitt 2.1) och grundandet av de samnordiska språkvårdsinstitutionerna, Nordiska språksekretariatet och Nordiska språkrådet (avsnitt 2.3). Dessutom kommer jag att lyfta fram några centrala projekt inom samarbetet mellan de skandinaviska språknämnderna (avsnitt 2.2).

2.1 Historisk översikt

Skandinaviska språk har en lång gemensam historia. De har sitt ursprung i ett gemensamt nordiskt språk som kallas urnordiska och hör till den indoeuropeiska språkfamiljen (Karker 1997: 14, 16). Skandinaviska språk har påverkats av varandra också av andra historiska skäl. Danska var skriftspråk i Norge från ca 1525 till ca 1850 (Fjeld Halvorsen 1997: 49). Skandinaviska språk har lånat och lånar fortfarande ord från varandra (Løland 1997: 23).

Bakgrunden till det nordiska språksamarbetet var oron att språken skulle skilja sig från varandra alltför mycket (Løland 1997: 23). Från och med mitten av 1800-talet var också skandinavismen viktigt: "[d]et var meningen att skandinavismen skulle ge ekonomisk tillväxt och framgång genom ett brett samarbete". (Sandøy & Östman 2004: 12–13)

Det har funnits många försök att närma de nordiska språken till varandra och öka förståelsen mellan dem. Redan år 1866 gav den norske Knud Knudsen ut verket *Om tilnærmelse mellem Norsk, Dansk og Svensk*. Han diskuterade ändringar i dessa tre språk i syfte att minska på skillnaderna mellan språken. (Sandøy 2004: 112)

I Danmark grundades år 1941 en förening som fick namnet Dansk Forening til Nordisk Sprogøgt. Dess syfte var att bevara och förstärka danska språkets nordiska karaktär och utvidga det gemensamma nordiska ordförrådet. Man presenterade gamla danska ord som inte längre användes men som fanns i svenskan eller i norskan. I föreningens tidskrift *Vort nordiske modersmål* fanns också förslag till nordiska *afløsningsord* det vill säga ersättningsord för lånord. (Heidemann Andersen m.fl. 2004: 148)

Man har försökt närma de nordiska språken till varandra till exempel genom att skapa nya uttryck för nya fenomen eller genom att utarbeta listor över gemensamma termer. Det finns till exempel gemensamma post-, flyg- och meteorologitermer. (Ransgart 2004: 198) Man har också velat underlätta kommunikationen mellan skandinaver genom att informera om skillnaderna mellan språken. Det har till exempel getts ut *Skandinavisk ordbok*. (Ransgart 2004: 199)

På 1840-talet föreslog norrmannen Ludvig Kristensen Daa att man borde organisera ett nordiskt samarbetsmöte om rättskrivningsregler (Løland 1997: 23–24). Mötet blev till först 1869 då svenska, norska och danska forskare, pedagoger, författare och förlagsanställda träffades i Stockholm (Løland 1997: 24).

År 1942 föreslog svensken Elias Wéssen att Förening Norden skulle grunda en nordisk språknämnd. På grund av kriget lyckades det inte men man grundade Nämnden för svensk språkvård 1944. (Løland 1997: 25) Nämnden för svensk språkvård hette från och med 1972 Svenska Språknämnden och från och med 2006 Språkrådet (Institutet för språk och folkminnen 2017).

Det är intressant att ett av målen för en nationell språknämnd var att ”söka åvägbringa nordiskt samarbete på språkvårdens område i syfte att vidmakthålla och stärka den nordiska gemenskapen” (Løland 1997: 25).² När andra nationella språknämnder grundades, framhävde de också nordiskt samarbete i sina mål (Løland 1997: 25).

2.2 Samarbetet mellan de skandinaviska språknämnderna

Språknämnderna i de nordiska länderna har gjort mycket samarbete under årens lopp. De har bland annat hållit gemensamma möten, utvecklat terminologi och gett ut tidskriften *Språk i Norden*. Språknämnderna har också gett ut listor över gemensamma termer och diskuterat anpassningen av nya ord och uttryck. (Løland 1997: 26)

Insamling och registrering av nyord har alltid varit ett viktigt samarbetsprojekt för de nordiska språknämnderna (Løland 1997: 26). Efter det första nordiska mötet 1954 började de nationella skandinaviska språknämnderna publicera tvååriga nyordlistor på svenska, danska och norska i den nordiska tidskriften *Nordiske Sprogproblemer*. Tidskriften innehöll också ersättningsord

² Ändamålsparagraf för Nämnden för svensk språkvård.

för de ord som ansågs vara olyckliga (dan. *uheldige*) i ett samnordiskt perspektiv. (Heidemann Andersen m.fl. 2004: 150–151)

I början av 1960-talet började de nordiska språknämnderna diskutera engelskans påverkan. Språknämnderna skickade sina rekommendationer för nya ord eller ersättningsord för engelska lånord till varandra och kommenterade dem. De danska, norska och svenska språknämnderna utarbetade egna listor över ersättningsord. År 1963 publicerades det en gemensam lista *Ersättningsord för vissa engelsk-amerikanska lånord i danskan, norskan och svenskan*. (Heidemann Andersen m.fl. 2004: 151)

På det nordiska mötet år 1982 började man diskutera gemensam skandinavisk stavning för en del engelska ord och senare även för andra främmande ord. Nordiska språkrådet hade året innan betonat att frågan om stavning av främmande ord var viktigt både nationellt och i ett nordiskt perspektiv. Nordiska språkrådet skrev i ett brev att "[e]t hovedprinsipp bør være å unngå skrivemåter som fjerner de nordiske språkene fra hverandre". (Sandøy 2004: 118) Diskussionen kring gemensam stavning för främmande ord varade länge på 1980-talet men det kom fram att samarbete gällande nordisk eller skandinavisk stavning är svårt och skapar problem och motsättningar (Sandøy 2004: 123).

2.3 De samnordiska språkvårdsinstitutionerna

Det nordiska samarbetet kring språkvård har styrts av två språkvårdsinstitutioner: Nordiska språksekretariatet och Nordiska språkrådet. Båda har bland annat arrangerat möten och konferenser samt gett ut böcker och tidskrifter (Løland 1997: 27, Haugen 2003).

Nordiska språksekretariatet grundades år 1978 (Løland 1997: 26). Dess uppgift var att fungera som ett samarbetsorgan för de nationella språknämnderna och den skulle bland annat "være rådgivende og koordinerende organ i nordiske språkspørsmål" och "gi ut skrifter og arrangere nordiske møter om språkspørsmål" (Løland 1997: 26–27). Nordiska språksekretariatet gav ut nästan 70 skrifter och arrangerade två handlingsprogram för nordisk språkförståelse (Løland 1997: 27–28).

Nordiska språksekretariatet lades ner år 1996 och Nordiska språkrådet grundades år 1997 (Løland 1997: 29–30). Nordiska språkrådet tog del i olika projekt, till exempel när det gäller etablering av en nordisk termbank. Därtill har Nordiska språkrådet genomfört ett stort

forskningsprojekt *Moderne importør i Norden*. Nordiska språkrådet lades ner 2003 och verksamheten fanns för några år under tre organ: Nordplus Språk, Nordmål och Nordkurs. (Haugen 2003) Det nordiska språksamarbetet organiseras sedan 2009 av Nordisk Sprogkoordination (Språkrådet 2017).

3 Teoretiska utgångspunkter

I detta kapitel definierar jag begreppet *nyord* samt redogör för de vanligaste sätten att skapa nya ord i skandinaviska språk (avsnitt 3.1). Jag redogör för lånord i de skandinaviska språken samt presenterar fyra typer av lån: *direktlån*, *översättningslån*, *betydelselån* och *pseudolån*. Därefter presenterar jag tre centrala språksociologiska begrepp: *språkplanering*, *statusplanering* och *korpusplanering* (avsnitt 3.2). Jag redogör närmare för korpusplanering i de skandinaviska språknämnderna.

3.1 Vad är ett nyord – egentligen?

Begreppet *nyord* syftar inte bara på ord som inte har använts tidigare. Till nyord räknas vanligtvis också ord som redan finns i språket men som har börjat användas i nya sammanhang och ord vars betydelse har ändrats. Den vanligaste definitionen av nyord är ”dels ord och uttryck som vid en viss tidpunkt inte har kunnat beläggas tidigare, dels redan existerande ’gamla’ ord och uttryck som fått ny användning eller ny betydelse eller ökad användning” (Agazzi 2015: 7). Ett exempel på ord vars betydelse har ändrats är det svenska ordet *groupie*. Enligt svenska Nyordslistan (2015) har *groupie* gått från att betyda ”person som beundrar och vill ha sex med en kändis” till ”[g]ruppbild där fotografen själv är med på bilden”.

Samtliga nationella språknämnder har sina egna kriterier som ett ord måste uppfylla för att tas med på årets nyordslista. Jag presenterade dessa kriterier mer genomgående i avsnitt 1.2.2. Några nyord behövs bara för en stund, för att beskriva och beteckna ett särskilt fenomen medan andra lever längre och tas med i ordböcker. Ord som lever bara för en stund kallas *kometord* eller *døgnfluer* på danska, *døgnflugger* på norska och *dagsländor* på svenska (Dansk Sprognævn 2017c, Worsøe 2014: 41–42, norska Språkrådet 2012, Sveriges Radio 2017).

I skandinaviska språk skapar man största delen av nyorden genom att sammansätta två ord (Våge m.fl. 2017: 95). Ett exempel på detta är ordet *delningsekonomi* som finns på alla skandinaviska nyordslistor (sv. 2015, dan. 2015, nor. 2014). Andra sätt är att avleda ord med prefix eller suffix (t.ex. *cisperson*, sv. 2014) eller ändra ordets ordklass. Till nyord hör också förkortningar (t.ex. *YOLO*, dan. 2014) och helt nya ord som är mer sällsynta. (Våge m.fl. 2017: 95)

Skandinaviska språk får också nya ord genom att låna från andra språk. *Direktlån* är ord som behåller sin ursprungliga form som ordet *likehunter* (dan. 2014). När man skapar en ny sammansättning genom att översätta led i ett främmande ord, pratar man om *översättningslån* (t.ex. *genusbudgetering*, sv. 2014). *Betydelselån* är redan existerande ord vars betydelse ändras på grund av påverkan från ett annat språk. *Pseudolån* är ord som ser ut att vara direktlån men vars betydelse är olik på det språk som ordet är lånat från (t.ex. ordet *usie* på svenska, se avsnitt 4.2.4; Våge m.fl. 2017: 95)

Det finns stort antal lånord i de nordiska språken. Latin och grekiska har påverkat de nordiska språken mest men också tyskans påverkan har varit stark. (Sandøy & Östman 2004: 9) För mer information om språkpåverkan och lånord i skandinaviska språk se *Nordens språk* (1997). De skandinaviska språken har många gemensamma lånord eftersom de alla brukar låna samma ord från främmande språk (Løland 1997: 23, Sandøy & Östman 2004: 11). Många engelska lånord och äldre tyska och franska lånord som har kommit till svenskan har också kommit till de två andra skandinaviska språken. Detta beror enligt Molde (1997: 81) på att ”vi ungefär samtidigt i Norden har varit och är utsatta för ungefär samma kulturpåverkan utifrån”.

I de skandinaviska språken översätter man också lånord på samma sätt och lånar från varandra. Norska och danska lånar mycket från svenska. (Løland 1997: 23) År 1997 påstod Eyvind Fjeld Halvorsen att svenskan är det nordiska språk som norskan lättast lånar från (1997: 57). Enligt Fjeld Halvorsen (1997: 57) lånar norskan nya ord från svenskan på grund av att ny teknologi kommer ofta från Sverige. Ett annat skäl kan vara att det norska uttalet ligger närmare det svenska än det danska. Historiskt sett har ändå danskan påverkat mest norskan (Sandøy & Östman 2004: 11) och också svenskan har lånat mest från danskan (Molde 1997: 81).

3.2 Språkplanering: status- och korpusplanering

På grund av att den här avhandlingen handlar om språkvård, måste man definiera tre centrala språksociologiska begrepp: *språkplanering*, *statusplanering* och *korpusplanering*. Enligt Einarsson (2009: 51) innebär språkplanering att ”myndigheter eller andra försöker påverka språks (varietetets) status och bruk i olika domäner”. Man kan dela språkplaneringen in i två delar: statusplanering och korpusplanering.

Med statusplanering menas allt som har med språkets ställning att göra, som valet av officiellt språk eller undervisningsspråk (Einarsson 2009: 51). Enligt Marshall och Fishman (1991: 282)

handlar statusplanering om språkets social status. Som exempel på statusplanering i Norden kan nämnas diskussionen om nynorskans och bokmålets status i Norge (Sandøy & Östman 2004: 16). Korpusplanering å ena sidan syftar till det som vanligtvis i Norden kallas språkvård (Einarsson 2009: 51). Marshall och Fishman (1991: 282) hänvisar till Kloss (1969: 81) konstaterande att ”’corpus planning’ refers to all actions aiming at modifying ‘the nature of the language itself’”. Enligt Einarsson (2009: 51) kan korpusplaneringen handla till exempel om att ”etablera nya termer eller att reformera stavning”.

Insamling och registrering av nyord kan ses som ett exempel på korpusplanering men svenska Språkrådet framhäver att den inte godkänner ord eller för in nya ord (Språkrådet 2019). Språkrådet (2019) påpekar att det kan ”bara språkbrukarna själva göra genom att använda dem”. Också norska Språkrådet framhäver att ”[o]rdene i nyordskåringa innebærer ingen normering eller annen offisiell godkjenning fra Språkrådet, og det er ikke sikkert at de kommer i ordbøkene. Det avhenger av om de slår rot i språket.” (www.sprakradet.no)

Till korpusplanering kan man räkna norska Språkrådets rekommendationer för engelska lånord. Språkrådet rekommenderar att man använder norska ord i stället för engelska lånord och Språkrådet har publicerat en lista på norska ersättningsord. Dessutom rekommenderar Språkrådet användning av norsk stavning för de engelska ord som fått fotfäste i norskan. (norska Språkrådet 2015) Språkrådet har också publicerat *Retningslinjer for normering av importord*. Speciellt intressant är att det nordiska perspektivet är viktigt även i detta sammanhang: ”[n]år man skal avgjøre hvorvidt man bør satse på norvagisering eller avløserord, bør man sammenligne med de skandinaviske nabolandene, og se etter gode løsninger i nabospråkene” (Retningslinjer for normering av importord 2015).

Svenska Språkrådet har också utarbetat en lista på engelska ord på svenska men listan innehåller inte officiella rekommendationer.

Att ett ord finns med i listan betyder inte nödvändigtvis att Språkrådet rekommenderar det. Vissa av orden har vi tagit med för att visa på svenskans många möjligheter, för att uppmana till språklig kreativitet eller för att orden helt enkelt förekommer i språkbruket (Språkrådet 2018c)

Svenska Språkrådets ställning till engelska lånord är således inte lika stark som det av norska Språkrådet. Språkrådet (2018c) påpekar att engelska ord kan vara onödiga att använda om det redan finns ett bra svenskt ord.

4 Resultat

I detta kapitel kommer jag att presentera resultaten av undersökningen skriftligt och i tabellform samt ge exempel ur materialet. Först presenterar jag nyordslistorna och redogör för teman som nyorden representerar (avsnitt 4.1). Jag kommer också att beskriva teman som är representerade på alla listor på alla språk (avsnitt 4.2.1). Därefter presenterar jag de ord som finns på mer än en av listorna och som har varit aktuella i mer än ett av språken (avsnitt 4.2.2). I slutet av kapitlet presenterar jag de gemensamma ord som har tagits med på listorna olika år (avsnitt 4.2.3) och de gemensamma ord som har definierats på olika sätt (avsnitt 4.2.4).

4.1 Teman på nyordlistor

Jag har granskat nyordslistorna noggrant för att hitta de mest påfallande teman för varje språk. I detta avsnitt presenterar dessa teman och ger exempel ur materialet.

4.1.1 Svenska nyordlistor

De svenska nyordlistor som är publicerade av Språkrådet är ganska omfattande och långa speciellt i jämförelse med danska och norska listorna. Listorna innehåller 38–44 ord (2013: 40, 2014: 40, 2015: 38, 2016: 44). Danska listorna innehåller 21–36 ord beroende på året och norska 10 ord varje år.

De mest påfallande temana på de svenska nyordlistorna är mobiltelefon, sociala medier, miljöfrågor, sexuella minoriteters och könsminoriteters rättigheter samt politik. På listorna finns många ord relaterade till mobiltelefon. Mobilen används inte längre bara för att prata och skicka sms-meddelanden. Man fotograferar med den (*selfie* 2013 och *groupie* 2015) och spelar olika spel (*pokenad* 2016: ”promenad där man spelar Pokémon Go”) men man kan också drabbas av *mobilmisbruk* (2013: ”ohälsosamt beroende av mobiltelefon”) eller bli en *mobilizombie* (2014: ”person försjunken i sin mobiltelefon, som därför inte lägger märke till vad som sker runt omkring”). Sociala medier har också gett upphov till nya ord. I Twitter finns *äggkonton* (2016: ”anonymt konto i sociala medier, i synnerhet Twitter”) och på applikationen Tinder *svajpar* man höger eller vänster (2015: ”styra till exempel en dator eller en mobiltelefon genom att dra med fingret på skärmen”).

Klimatförändring och sätt att motverka den har varit aktuella redan länge. På de svenska listorna står ord som *proteinskifte* (2016: ”förändring av matvaror som går ut att byta ut kött mot proteinkällor som har mindre påverkan på klimatet”), *köttskatt* (2013: ”skatt som föreslås tas ut på köttprodukter eftersom de belastar miljön mer än vegetabilier”), *köttnorm* (2014: ”normen att äta kött”) och *växtmjölk* (2016: ”mjölkliknande dryck tillverkad av vegetabiliska produkter”).

Ett annat miljöproblem är plast och det syns också i nyordslistorna. Man kan köpa *förpackningsfria* produkter (2016) eller *plastbanta* (2014: ”minska mängden plast i sin omgivning för att undvika giftiga kemikalier”). Matsvinn kan man förminska genom att köpa mat i *matsvinnbutik* (2016). Andra miljörelaterade ord är till exempel *global hektar* (2013: ”mått för att beräkna naturresursutnyttjande”) och *nerväxt* (2014: ”politiskt mål att få ner den ekonomiska aktiviteten till en ekologiskt och socialt hållbar nivå”).

På de svenska nyordslistorna finns också många ord som handlar om kön eller sexuella minoriteters och könsminoriteters rättigheter. Efter att den svenska höjdhopperskan Emma Green Tregaro hade målat sina naglar i regnbågens färger för att ta ställning mot antigaylagarna i Ryssland, tog den svenska nyordslistan med ordet *nagelprotest* år 2013. År 2014 diskuterades det *tvåkönsnorm* (”samhällelig konstruktion som delar in mänskligheten i könen man och kvinna”), *cisperson* (”person som inte är transperson, det vill säga vars könsidentitet och könsuttryck stämmer med normen för det kön som juridiskt registreras för personen vid födseln”) och *icke-binär* (”person som inte passar in i tvåkönsnormen”).

På listan år 2014 finns också ord som speglar diskussionen om jämställdheten mellan kvinnor och män. Exempel på dessa ord är *en* (”alternativform till det generiska pronomenet man”) och *genusbudgetering* (”budgetprocess med ett integrerat genusperspektiv på alla nivåer, bland annat utvärdering av budgetens effekter ur ett genusperspektiv och konkreta åtgärder för att främja jämställdhet”). Dessutom finns det ord som *mansplaining* (2015: ”förklaring som ges av män till kvinnor, som förutsätts vara mindre vetande”) och *frågestrejka* (2016: ”låta bli att ställa frågor därför att man vill bryta mönstret att kvinnor ställer frågor till och om män i högre ställning än vad män ställer frågor till och om kvinnor”).

De nya svenska ord som handlar om politik kan delas in i två kategorier: ord som handlar om politik i Sverige och ord som handlar om internationell politik. Till den första kategorin hör till exempel *tvåhandsbeslut* (2013: ”beslut i två led som skydd mot oegentligheter”), *blåbrun* (2014: ”färgbeteckning för politiska samarbeten mellan traditionella högerpartier och

främlingsfientliga, högerextrema eller högerpopulistiska partier”) och *rödgrönrosa* (2014: ”färgbeteckning för politiska samarbeten mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Feministiskt initiativ och ibland Vänsterpartiet”).

Den internationella politiken syns bland annat i nyord som *brexite* (2013: ”Storbritanniens eventuella utträde ur EU”), *budgetstup* (2013: ”ord som används för att beskriva att USA:s statsbudget inte tillåter mer utgifter, och att staten därför tvingas lägga ner viss offentlig verksamhet i väntan på en godkänd budget”) och *trumpifiering* (2016: ”förändring av den politiska debatten i riktning mot en retorisk stil där man säger sådant som får uppmärksamhet utan att ta hänsyn till konsekvens eller fakta”).

4.1.2 Norska nyordslistor

Norska nyordslistor, *Kåring av årets ord*, innehåller varje år tio ord. Listorna är publicerade i samarbete mellan norska Språkrådet och Gisle Andersen vid Norges handelshøgskole.

Teman som man hittar när man granskar de norska nyordslistorna under fyra år är social media/mobiltelefon, internet, miljöfrågor och flyktingar/invandrare. I sociala medier följer man sina vänner och kända personer men det är också möjligt att *avfølge* (2013), det vill säga låta bli att följa dem. År 2014 finns orden *emoji* (”lite symbol som vert bruk for å utrykke kjensler i sms-ar eller på sosiale medium”), *viral* (”noko som spreier seg raskt på nettet, særleg gjennom sosiale medium”) och *mobilmakke* (”[att sitte] med bøygd nakke over mobilen eller nettbrettet, belastinga for nakken”) med på listan.

På nätet kan man läsa *gråblogg* (2013: ”blogger som ikke tar for seg de rosenrøde sidene ved livet, men heller problemer og livets grå og kjedelige sider”) men också råka ut för *netthat* (2013: ”sjikane og mobbning på nettet”). På de norska nyordslistorna finns mängder av andra internetrelaterade ord såsom *betalningsmur* (2013: ”[det att] aviser krever betaling for at man skal kunne få tilgang til å lese nettartikler”), *tasteplass* (2015: ”rasteplasser langs veiene med nettforbindelse”), *nettvarde* (2015: ”små sendere som kommuniserer med mobiltelefonen din i butikker eller andere steder”, eng. *beacon*) och *det mørke nettet* (2016: ”kryptert, anonymisert del av internet som blant annet blir brukt til omsetning av narkotika, våpen og barnepornografi”).

Miljö har också gett upphov till många norska nyord under åren 2013–2016. Redan år 2013 pratades det om *karbonboble* (”en økonomisk vekst som er basert på fossile energikilder, før eller senere vil sprekke”). Två år senare var det emellertid *det grønne skiftet* (2015) som togs

med på nyordslistan och valdes även till årets ord. Enligt Olerud (2017) betyder *det grønne skiftet* ”generelt forandring i mer miljøvennlig retning”, ”omstilling til et samfunn hvor vekst og utvikling skjer innen naturens tålegrenser” och ”overgang til produkter og tjenester som gir mindre negative konsekvenser for klima og miljø enn i dag”. Förändring i diskussion om klimatförändring syns tydligt på nyordslistorna. Man har gått från att se fossila energikällor som någonting som man i framtiden borde ersätta (*karbonboble*) till att förverkliga detta förändring (*det grønne skiftet*).

Andra miljörelaterade norska nyord är *deleøkonomi* (2014: ”forma for økonomi med deling og attvinning av produkt og tenester direkte mellom personar”), *utslippsjuks* (2015: ”[att fuska] med utregningene av utslipp”) och *fleksitarianer* (2016: ”de av oss som velger bort kjøtt, fisk, melk, og egg innimellom eller nokså oft, uten å vare vegetarianer”).

Ett annat påfallande tema på de norska nyordslistorna från åren 2015 och 2016 är flyktingar, asylsökande och invandrare. På listan år 2015 finns orden *flyktningsdugnad* (”først om den frivillige innsatsen fra enkeltpersoner, senere også om kommuner og andre aktører som skal bosette flyktingene”) och *asylbaron* (”personer som tjener penger på å tilby bosted til flyktinger og asyløkere”). År 2016 valdes ordet *hverdagsintegrering* till årets ord. Ordet betyder ”innsatsen til vanlige folk for å integrere flyktinger og innvandrere”. Också detta visar hur påfallande fenomen flyktingar och invandrare har varit i Norge.

4.1.3 Danska nyordslistor

De danska nyordslistorna, *Nyordslisten*, innehåller 21–36 ord (2013: 21, 2014: 29, 2015: 36 och 2016: 26). De är publicerade av Dansk Sprognævn.

De mest påfallande temana på de danska nyordslistorna är mobiltelefon, sociala medier, flyktingar/invandrare, mode/utseende och politik. En mobiltelefon kan vara *phablet* (2013: ”en blanding af telefon og tabletcomputer”) och med den kan man även *screenshotte* (2015: ”tage et screenshot”). Ordet *selfie* (2013) finns med på de danska listorna men det gör också *artselfie* (2015: ”selfie taget at museumsgæster så det ser ud som om kunsværket selv har taget selfien”). Såsom i svenskan har spelet Pokémon Go gett upphov till danska nyord: år 2016 togs ordet *pokestop* (”sted hvor man kan samle forskellige objekter i spillet Pokémon Go”) med på listan. Om man är försjunken i spelet och koncentrerar inte på vad andra säger, kan andra skylla en för *phubbing* (2015: ”det at man fornærmer andre fordi man ignorerer dem til fordel for sin telefon”).

I sociala medier finns både *følger* (2014: ”person der følger en kendt persons opdateringer på de sociale medier”) och *likehunter* (2014: ”person der skriver statusopdateringer el. lægger billeder mv. på Facebook [el. et andet socialt medium], udelukkende med det formål at andre skal synes godt om det”). *Sorgsnylter* (2014) är en ”person som opretter en mindeside på Facebook for en afdød uden at have nogen tilknytning til vedkommende”. Verbet *instagramme* (2015) betyder att man publicerar bilder på nätet genom att använda applikationen Instagram, och *instavenlig* (2015) är någonting som är ”nem at lægge på Instagram”.

Såsom på de norska nyordslistorna, syns ord relaterade till flyktingar och invandrare också på de danska nyordslistorna åren 2015 och 2016. På listan år 2015 finns orden *straksopbremsning* (”øjeblikkeligt stop for tilstrømningen af asylansøgere”) och *spyttemanden* (”kaldenavn til den mand der den 7. september 2015 spyttede efter flygtninge fra en motorvejsbro ved Rødby”). År 2016 togs ordet *smykkelov* (”lov der gør det muligt at tage værdigenstande fra asylansøgere”) med på listan. I slutet av *Nyordslisten 2015* nämns ord som hade varit i flitigt bruk men som inte togs med på listan. Till dessa hör många ord som handlar om temat flyktingar och invandrare, till exempel *asylshopping* och *flygtningestrøm*.

Många danska nyord handlar om mode/utseende och kritik till normer och krav på människans utseende. På nyordslistorna hittar man ord som *lårhul* (2013: ”[D]et hul der opstår mellem lårene når man står med samlede ben. Ses især af unge piger som mål for om de er slanke nok”) och *bikinobro* (2014: ”skønhedsideal hvor piger stræber efter at være så tynde at bikinitrusserne kun hviler på hoftebenene således at der dannes et mellemrum mellem bikinien og den nedre del af maven”) men också *mermaid thighs* (2016: ”kropstrend der går ud på at ens lår kan røre hinanden”).

Andra nyord som handlar om kritik om skönhetsideal är *curvy* (2015: ”især om kvinder: kurvet, med fyldige kurver”) och *dadbod* (2015: ”mandligt kropsideal hvor man gerne må være både kvabset og utrænet”). Dessutom finns ord som *bodyshame* (”kritisere andre pga. deres krop og udseende”) och *fatshaming* (”ydmygelse eller nedgørelse af overvægtige personer”) med på listan år 2016.

I linje med de svenska nyordslistorna finns det också många ord som är relaterade till politik på de danska nyordslistorna. Ord som handlar om politik i Danmark är *det gule Danmark* (2015: ”den del av Danmark hvor Dansk Folkeparti får flest stemmer”), *gyllegate* (2016: ”sag om hvorvidt regeringen gav rigtige oplysninger til Folketinget i forbindelse med vedtagelsen af en

lovpakke for landbruget i februar 2016”) och *udenrigsgransker* (2015: ”person der foretager et udenrigspolitisk udredningsarbejde”).

Bland danska nyord som handlar om internationell politik finns *panamadokumenter* (2016: ”dokumenter med navne på en lang række firmaer og kendte personer der har unddraget sig skattemyndighederne”) samt *trumpisme* (2016: ”Donald Trumps politiske filosofi”) och *trumpist* (2016: ”tilhænger af trumpismen og af Donald Trump”). Nyordet *brexit* (2015, 2016) har gett upphov till många andra nyord, däribland *brexiteer* (2016: ”person der er tilhænger af britisk udtræden af EU”), *gexit* (2015: ”evt. græsk udtræden af eurosamarbejdet”) och *danexit* (2016: ”dansk udtræden af EU”).

4.2 Gemensamma ord

Efter att ha jämfört alla de 12 nyordslistorna samlade jag in alla gemensamma ord. Det finns sammanlagt 19 ord som finns på två av listorna eller på alla listorna. Jag beskriver först teman som dessa gemensamma nyord representerar (avsnitt 4.2.1). Därefter presenterar jag de gemensamma nyorden i en tabell (avsnitt 4.2.2). Jag presenterar närmare också de ord som har tagits med på någon av listorna tidigare eller senare än på de andra listorna (avsnitt 4.2.3). Dessutom redogör jag för de ord som har definierats på olika sätt på olika språk (avsnitt 4.2.4).

4.2.1 Teman för de gemensamma nyorden

Många gemensamma skandinaviska nyord är relaterade till ny teknologi eller internet: *selfie*, *selfiepinne*, *svischa*, *fotobomba* och *det mörka nätet*. Det här berättar om den snabba tekniska utvecklingen och den stora rollen som teknologin nuförtiden spelar i vår vardag.

Gemensamma nyord beskriver också olika fenomen. Ordet *yoloa* kritiserar den stressiga livsstilen som leder till att man inte hinner njuta av livet. Några ord uppstår i samband med ett specifikt fenomen eller ett visst evenemang, liksom ordet *friparkssprej* som fick uppmärksamhet under världsmästerskapet i fotboll 2014. Detsamma gäller ordet *pokestop*.

Många av de gemensamma nyorden har fått mycket uppmärksamhet i medier. Många av dessa ord kritiserar nuvarande normer eller försöker öka förståelsen om ett visst fenomen. Orden *mansplaining* och *pappakropp* kan ses innehålla kritik om jämställdheten mellan kvinnor och män och skönhetsideal. Ordet *icke-binär* synliggör människor som inte identifierar sig som man eller kvinna.

Också politik och miljö har gett upphov till nyord som är gemensamma för några eller alla av skandinaviska språken. Ordet *brevit* finns på alla nyordslistorna och ordet *postfaktuell* på norska och danska listorna. Alla nyordslistor innehåller också ordet *delningsekonomi* som enligt den danska Nyordslistan 2015 betyder ”det at man via nettet e.l. lejer ting i stedet for at investere selv”. Den svenska nyordslistan 2015 beskriver fenomenet som ”[s]ystem där olika verksamheter organiseras så att man utnyttjar varor och tjänster effektivare genom att flera kan dela på dem, till exempel i form av bilpooler eller nätverk för att byta bostäder under kortare perioder”.

4.2.2 Gemensamma ord

Jag har valt att utgå från svenska nyord som finns på den vänstra kolumnen av tabell 1. Jag har skrivit motsvarande danska och norska ord i sina kolumner. Om det finns bara ett årtal i kolumnen betyder det att ordets form är densamma som den svenska formen (t.ex. selfie skrivs på samma sätt både på svenska och på danska). Jag har valt att inkludera också ord från olika ordklassen om de betecknar samma fenomen, till exempel *twerka* (verb) och *twerk* (substantiv). De ord som har tagits med på listorna olika år har jag markerat med gult.

Tabell 1. Gemensamma nyord

	svenska	danska	norska
brexit	2013	2015, 2016 ³	2016
e-cigarett	2013	2013: e-røg (verb)	
fotobomba	2013	2013: fotobombe	
hämndporr	2013	2015: hævnporno	
selfie	2013	2013	
twerka	2013	2013: twerk (substantiv)	
friparkssprej	2014	2014: friparksspray	
icke-binär	2014	2015: nonbinær	
normcore	2014	2014	
parkera bussen	2014	2014: parkere bussen	
selfiepinne	2014	2014: selfiepind ⁴	
yoloa	2014	2014: YOLO (substantiv)	
delningsekonomi	2015	2015: deleøkonomi	2014: deleøkonomi
mansplaining	2015	2016	
pappakropp	2015	2015: dadbod, farkrop	
svischa	2015	2013: swippe	2015: straksbetaling (substantiv) ⁵
det mörka nätet	2016		2016: det mørke nettet
		2016: postfaktuel	2016: postfaktuell
		2016: pkestop	2016: pkestop, pkestopp

³ Ordet *brexit* finns på de danska nyordslistorna både år 2015 och år 2016.

⁴ På listan finns även *selfiestick* och *selfiestang*.

⁵ På listan finns även *vennebetaling*.

Bara tre nyord finns på alla språk: *brexit*, *delningsekonomi* och *svischa*. Enligt min mening representerar orden ganska väl alla skandinaviska nyord från åren 2013–2016. Politik, miljö och teknologi har gett upphov till massor av nyord.

I tabell 1 kan man se att svenska och danska har flest gemensamma ord. Svenska och danska har 16 stycken gemensamma ord medan svenska och norska har bara fyra och norska och danska bara fem gemensamma ord. Gemensamma ord för svenskan och norskan är *brexit*, *delningsekonomi*, *svischa* och *det mörka nätet*. Gemensamma ord för norskan och danskan är *brexit*, *delningsekonomi*, *svischa*, *postfaktuel* och *pokestop*. Eyvind Fjeld Halvorsen påstod år 1997 att svenskan är det nordiska språk som norskan lättast lånar från (1997: 57). Resultat av min undersökning visar ändå att svenskan och danskan har mer gemensamt än svenskan och norskan. Norskan och danskan har också bara fem gemensamma ord även om norskan historiskt sett har påverkats mest av danskan (Sandoy & Östman 2004: 11).

Att svenskan och danskan har flest gemensamma nyord kan bero på många faktorer. Molde (1997: 81) påpekar att svenskan historiskt sett har lånat flest ord från danskan. I norskan finns viljan att ersätta engelska lånord med inhemska ord (norska Språkrådet 2015) medan svenskan och danskan inte verkar ha några problem med att använda engelska ord (t.ex. *mansplaining*, *selfie* och *normcore*). Den norska språkhistorien har också påverkat det norska ordförrådet som fortfarande i dag i viss mån skiljer sig från det svenska och det danska ordförrådet. Fjeld Halvorsen (1997: 57) påpekar att ”[p]å grunn av fornorskingsarbeidet og språkreisingen har særlig nynorsken, men til en viss grad også bokmålet, et sterkere innslag av særnordiske ord enn svensk og dansk”.

Enligt norska Språkrådet bör de nyord som tas med på listorna ha ”gode språklige kvaliteter” och vara lätta att skriva, böja och uttala (Våge m.fl. 2017: 104). På grund av detta tas anglicismer sällan med (Våge m.fl. 2017: 104). Det här är troligen skälet till att till exempel orden *selfie*, *normcore*, *yoloa* och *mansplaining* som finns både på den svenska och på den danska listan, inte finns på de norska listorna. Man måste ändå iaktta att de norska listorna är betydligt kortare än de svenska och danska listorna. Språknämnderna har också sina egna sätt att excerpera nyord. Dessa faktorer kan påverka resultatet.

Att något ord inte finns på de norska listorna betyder nödvändigtvis inte att ordet inte används på norska. Det är ändå svårt att undersöka detta och viljan att komma på norska ersättningsord för engelska ord verkar vara ganska stark. Detta kommer fram till exempel i norska Språkrådets lista över ersättningsord. *Mansplaining* skulle på norska heta till exempel *gubbedosering*,

mannstruering eller *stutgreiing* medan *selfie* kunde ersättas med till exempel *sjølis*, *selvknips* eller *egofoto* (norska Språkrådet 2018). Det finns också många artiklar om alternativ för *selfie* (se t.ex. Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere 2014).

4.2.3 Gemensamma ord som tagits med på listorna olika år

Även om de nordiska länderna påverkas av samma (ofta internationella) fenomen, som till exempel jämställdhet mellan män och kvinnor, får nyord relaterade till dessa fenomen ibland uppmärksamhet tidigare i något av språken. Enligt nyordslistorna har till exempel ordet *icke-binär* fått fotfäste i svenskan ett år tidigare än i danskan. Ordet *delningsekonomi* har använts mycket i norskan år 2014 medan svenskan och danskan har tagit med ordet på nyordslistan år 2015. Att ett ord har tagits med på listan ett år senare än i andra språk, betyder inte att ordet har börjat användas först då. Ordet hade bara kanske inte använts så mycket eller inte fått så mycket uppmärksamhet året innan. Alla språknämnder betonar att ord som tas med på nyordslistor borde på något sett vara karakteristiska för året eller börjat användas i större utsträckning under året (se avsnitt 1.2.2).

Andra ord som finns på listorna olika år är *hämndporr* (svenska 2013, danska 2015) och *mansplaining* (svenska 2015, danska 2016). Många nyord verkar få fotfäste tidigare i svenskan än i de andra språken. Också ordet *brevit* finns på den svenska listan år 2013, två år tidigare än på den danska och tre år tidigare än på den norska listan, även om ordet beskriver ett internationellt fenomen som har fått mycket uppmärksamhet världen över. Att orden finns tidigare på de svenska listorna, kan också bero på att de svenska listorna är mer omfattande än de andra listorna (speciellt de norska listorna).

Speciellt intressant är ordet *svischa* som betyder ”använda en app för att föra över pengar” (*Nyordslistan* 2015). Ordet finns på den danska nyordslistan redan år 2013 (*swippe*) medan svenskan och norskan har tagit med de motsvarande orden (*svischa* och *straksbetaling*) först år 2015. Den danska tjänsten Swipp lanserades år 2013 (Swipp LinkedIn), den svenska motsvarigheten Swish i slutet av år 2012 (www.getswish.se) och den motsvarande norska tjänsten Vipps 2015 (www.vipps.no). Att betala med hjälp av mobilen har troligen blivit populär tidigare i Danmark än i Sverige och Norge. Till exempel Swish hade över 3 miljoner aktiva användare år 2015 och ordet *svischa* har troligen därför ökat i användning i svenskan år 2015. Den norska tjänsten däremot lanserades först år 2015.

4.2.4 Gemensamma ord som definierats på olika sätt

På nyordslistorna finns gemensamma ord som har definierats på olika sätt. Enligt den danska nyordslistan 2015 betyder *cirkulær økonomi* ”art genbrug hvor produktionen af en vare designes så varen eller dele af den kan genbruges” medan den svenska nyordslistan 2016 ger en avvikande definition för *cirkulär ekonomi*: ”kretsloppsbaserad sätt att driva företag som bland annat skapar så lite avfall som möjligt”.

Det danska ordet *ussie* eller *usie* betyder ”selfie med to eller flere personer” (2014). Det motsvarande svenska ordet *usie* syftar på en ”självpporträtt med kändis eller annan person” (2014). Det är ganska intressant att ordet har denna betydelse på svenska eftersom också det engelska ordet *usie* verkar ha samma betydelse som det danska ordet. År 2015 finns ordet *groupie* med på den svenska listan med betydelsen ”gruppbild där fotografen själv med på bilden”. *Groupie* har kanske börjat användas som motsvarighet till danskans *usie* eftersom *usie* på svenska redan hade en avvikande, mer specifik betydelse. Ordet *groupie* blev känd i musiktävlingen Melodifestivalen och enligt *Nyordslistan 2015* är den tidigare betydelsen av ordet, ”person som beundrar och vill ha sex med en kändis”, förmodligen nuförtiden okänd för många unga.

4.2.5 Ord som inte tagits med på listorna

Att ett ord inte tas med på listan betyder inte att det inte användas i språket i fråga. Det kan till exempel hända att ordet inte har tillräckligt stor användningsfrekvens (ett krav för de svenska nyorden, se avsnitt 1.2.2). Några av de ord som inte togs med på nyordslistorna finns i nyordsböcker. Till exempel ordet *emoji* som togs med på den norska listan 2014, finns i den danska nyordsboken *Nye ord i dansk — fra 1955 til i dag* (Nørby Jensen 2015).

I slutet av norska och danska nyordslistor listas ett antal ord som har använts frekvent under året men som inte tagits med på listan. Jag kommer att hänvisa till dessa ord med termen ”övriga ord”. År 2015 finns ordet *faktaresistens* på den svenska nyordslistan. Ordet nämns också bland övriga ord på den norska nyordslistan år 2016. Detsamma gäller det svenska nyordet *fredsring* (2016) som nämns bland övriga ord på den danska nyordslistan 2015. Ordet *skræmmeklovn* är med på den danska nyordslistan 2016 och nämns samma år också bland övriga ord på den norska listan.

I Norge presenterar också Språkrådets tidning *Språknytt* norska nyord. *Språknytt* har skrivit om många norska nyord som inte har tagits med på de norska nyordslistorna. På *Språknytt*s nyordsspalt finns många norska nyord som också finns antingen på de svenska eller på de danska nyordslistorna. Till dessa hör till exempel *åsiktskorridor* (sv. 2014, *Språknytt* 2015), *næse til hale* (dan. 2014, *Språknytt* 2015) och *nagelprotest* (sv. 2013, *Språknytt* 2014). Ordet *friparkssprej* som finns både på den svenska och på den danska listan år 2014 finns samma år på *Språknytt*s spalt (*dommerspray*).

5 Diskussion

Syftet med denna undersökning har varit att jämföra skandinaviska nyord i nyordslistor på 2010-talet. Som material använde jag fyra svenska, danska och norska nyordslistor från åren 2013–2016 (sammanlagt 12 nyordslistor). Jag ville bidra till förståelsen av nuläget inom den skandinaviska språkvårdens område. För det första var jag intresserad av likheter mellan svenska, danska och norska nyordslistor. För det andra ville jag veta hurdana teman de gemensamma nyorden representerade. När det gäller dessa gemensamma ord, ville jag också ta reda på om några ord hade tagits med på en av listorna tidigare eller senare än på de andra listorna.

Av min undersökning framgår att det finns många likheter mellan de skandinaviska nyordslistorna. De skandinaviska nyorden representerar likadana teman och det finns sammanlagt 19 gemensamma ord. Teknologi, miljö och politik samt olika fenomen och evenemang har gett upphov till många gemensamma skandinaviska nyord under 2013–2016. De tre förstnämnda teman är representerade bland de tre orden som fanns på alla nyordslistor: *svischa*, *delningsekonomi* och *brexit*. Vissa gemensamma skandinaviska nyord har uppstått i samband med ett visst evenemang (t.ex. *friparkssprej*) eller ett visst fenomen (t.ex. *pokestop*). Andra nyord kritiserar nuvarande normer (t.ex. *mansplaining* och *pappakropp*) eller ökar förståelsen om ett visst fenomen (t.ex. *icke-binär*)

Svenskan och danskan har flest gemensamma nyord (16 stycken) medan norskan och danskan har fem och svenskan och norskan fyra. Detta kan bero bland annat på att norskan innehåller fler sårnordiska ord än svenskan och danskan (se avsnitt 4.2.2). I norskan finns också viljan att ersätta engelska lånord med inhemska ord. Norska nyord ska vara lätta att skriva, böja och uttala vilket leder till att anglicismer sällan tas med på listorna. De svenska och de danska listorna i sin tur innehåller anglicismer som *normcore* och *mansplaining*. Att de norska nyordslistorna är betydligt kortare än listorna på de två andra språken, kan också påverka resultatet. Det är också viktigt att iaktta att språknämnderna har olika sätt att excerpera nyord och detta kan påverka innehållet i nyordslistorna.

Alla gemensamma ord har inte tagits med på listorna samma år men det betyder inte att man har börjat använda orden senare. Alla språknämnder betonar att de nyord som tas med på listorna ska vara karakteristiska för året eller börjat användas i större utsträckning under året.

Många nyord tycks få uppmärksamhet tidigare på svenska än på de andra språken vilket också kan bero på att de svenska listorna är mer omfattande än de andra listorna.

De skandinaviska språknämnderna har samarbetat mycket under åren och man har försökt underlätta kommunikationen mellan skandinaverna (se avsnitt 2.1 och 2.2). Detta har man gjort genom att informera om skillnaderna mellan språken, bland annat med hjälp av en skandinavisk ordbok (Ransgart 2004: 199). År 2014 samarbetade de skandinaviska språknämnderna kring nyordslistor. På de svenska och danska nyordslistorna kan man se om ett svenskt eller danskt nyord har motsvarigheten på de andra skandinaviska språken. Min undersökning visar att sådant samarbete skulle vara nyttigt även i framtiden med tanke på den internordiska språkförståelsen. I undersökningen framgår att det finns gemensamma skandinaviska nyord som definierats på olika sätt i olika språk. Det skulle vara viktigt att veta om sådana skillnader när man kommunicerar med andra skandinaver. Också enligt *Deklaration om nordisk språkpolitik* (Nordisk Ministerråds sekretariat & Nordisk Ministerråd 2007) bör den nordiska språkpolitiken sikta mot att ”alla nordbor kan kommunicera med varandra, i första hand på ett skandinaviskt språk”.

Resultatet i denna undersökning baserar sig på skandinaviska nyordslistor. Nyordslistorna berättar inte allt om nyord i dessa språk. Nyord beskrivs också i antal nyordsböcker och inte alla nyord tas med på nyordslistorna (se avsnitt 4.2.5). Detta leder till att jag inte har kunnat upptäcka alla gemensamma nyord. Nyordslistor är bara ett alternativ för material för undersökning om nyord men det är det lämpligaste alternativet för att granska skillnader och förändringar per år. Mitt material är omfattande men det finns skillnader mellan nyordslistor som man bör iaktta. De norska nyordslistorna är betydligt kortare än de svenska och danska listorna. Detta kan påverka resultaten och borde iakttas när resultaten tolkas.

I fortsättningen skulle det vara intressant att undersöka nordiska nyord för att se hurdana likheter till exempel isländska nyord har med skandinaviska nyord. Det skulle även vara nyttigt att undersöka skandinaviska nyord under en längre historisk period eller undersöka skillnader mellan anpassningsmetoderna för lånord.

Litteratur

- Agazzi, B. 2015. *Nyord i svenskan: Blogg, fulbryt, pudla, rondellhund och andra nytillskott från A till Ö*. Morfem
- Dansk Sprognævn. 2017a. Normcore, spornoseksuel og sorgsnylter – ord og udtryk fra året der gik. Dansk Sprognævns nyordsliste 2014. <https://dsn.dk/noid/nyordslister/normcore-spornoseksuel-og-sorgsnylter-2013-ord-og-udtryk-fra-aret-der-gik-dansk-sproгнаevns> (Hämtad: 10.12.2018)
- Dansk Sprognævn. 2017b. Smykkelov, trumpisme og gyllegate — Dansk Sprognævns nyordsliste 2016. <https://dsn.dk/noid/nyordslister/smykkelov-trumpisme-og-gyllegate-dansk-sproгнаevns-nyordsliste-2016> (Hämtad: 3.11.2018)
- Dansk Sprognævn. 2017c. Dadbod, pantholder og sengepraktik. Dansk Sprognævns nyordsliste 2015. <https://dsn.dk/noid/nyordslister/dadbod-pantholder-og-sengepraktik-dansk-sproгнаevns-nyordsliste-2015> (Hämtad: 3.11.2018)
- Dansk Sprognævn. 2018. Nyordslister. <https://dsn.dk/noid/nyordslister> (Hämtad 10.12.2018)
- Deklaration om nordisk språkpolitik. 2007. Nordisk Ministerråds sekretariat & Nordisk Ministerråd. <https://www.norden.org/sv/node/6978> (Hämtad: 9.2.2019)
- Fishman, J. A. 1991. *Language planning - Essays in honor of Joshua A. Fishman. Volume 3*. Edited by Marshall, D. F. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. Focusschrift in honor of Joshua A. Fishman on the occasion of his 65th birthday.
- Fjeld Halvorsen, E. 1997. Norsk språk. I: Karker, A., Lindgren, B. & Løland, S. (red.): *Nordens språk*. Oslo: Novus. Andra upplagan. 47–72.
- Heidemann Andersen, M., Hansen, E., Jarvad, P. & Schack, J. 2004. Dansk fra skandinavismen til i dag. I: Sandøy, H. & Östman, J.-O. (red.): ”Det främmande” i nordisk språkpolitik. Om normering av utländska ord. *Moderne Importord I Språka I Norden*. Nr. 2. 142–174. <https://tidsskrift.dk/min/article/view/25228> (Hämtad: 13.11.2018)

- Institutet för språk och folkminnen. 2017. Historik. <https://www.sprakochfolkminnen.se/om-oss/verksamhet/historik.html> (Hämtad: 15.1.2019)
- Karker, A. 1997. Sprog og samfund i Norden. I: Karker, A., Lindgren, B. & Løland, S. (red.): *Nordens språk*. Oslo: Novus. Andra upplagan. 9–19.
- Kloss, H. 1969. *Research Possibilities on Group Bilingualism: A Report*. Québec: Les Presses de l'Université Laval.
- Kåring av årets ord i 2013. <https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/hva-skjer/Aktuelt/2013/Arets-ord-sakte-tv/> (Hämtad: 1.10.2017)
- Kåring av årets ord i 2014. <https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/hva-skjer/Aktuelt/2014/Arets-ord-framandkrigarfremmedkriger/> (Hämtad: 1.10.2017)
- Kåring av årets ord i 2015. <https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/hva-skjer/Aktuelt/2015/arets-ord-det-gronne-skiftet/> (Hämtad: 1.10.2017)
- Kåring av årets ord i 2016. <https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/hva-skjer/Aktuelt/2016/arets-ord-hverdagsintegreiring/> (Hämtad: 1.10.2017)
- Løland, S. 1997. Språkforståelse og språksamarbeid i Norden. I: Karker, A., Lindgren, B. & Løland, S. (red.): *Nordens språk*. Andra upplagan. Oslo: Novus. 20–30.
- Molde, B. 1997. Svenska språket. I: Karker, A., Lindgren, B. & Løland, S. (red.): *Nordens språk*. Oslo: Novus. Andra upplagan. 73–94.
- Nord, N. 2014. Hva er det beste norske ordet for «selfie»? Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere <https://www.nbuforfattere.no/2014/05/23/hva-er-det-beste-norske-ordet-for-selfie/> (Hämtad: 14.12.2018)
- Norska Språkrådet. 2012. Årets ord: å nave (naving). <https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/hva-skjer/Aktuelt/2012/Arets-ord-a-nave-naving/> (Hämtad: 17.12.2018)
- Norska Språkrådet. 2015. Norsk for engelsk. <https://www.sprakradet.no/sprakhjelp/Skriverad/Avloeyesarord/Norsk-for-engelsk/> (Hämtad: 21.1.2019)

Norska Språkrådet. 2018. På godt norsk – avløserord.

<https://www.sprakradet.no/sprakhjelp/Skriverad/Avloesyarord/> (Hämtad: 8.1.2019)

Närhi, E. 1988. Mikä Pohjola, mikä Skandinavia? *Kielikello*, Nr. 2, 1998.

<https://www.kielikello.fi/-/mika-pohjola-mika-skandinavia-> (Hämtad: 10.12.2018)

Nyordslistan 2013.

<https://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.42699e142b734b551101b3/1529494206048/Nyordslistan-2013.pdf> (Hämtad: 1.10.2018)

Nyordslistan 2014.

<https://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.cbc0f5b1499a212bbf1d2a/1529493983709/nyordslista%202014.pdf> (Hämtad: 1.10.2018)

Nyordslistan 2015.

<https://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.6f2278bb15920f84cbe1f/1529494212564/Nyordslistan2015.pdf> (Hämtad: 1.10.2018)

Nyordslistan 2016.

<https://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.6f2278bb15920f84cbe2c69/1529493975435/nyordslista-2016-ny.pdf> (Hämtad: 1.10.2018)

Nyordslisten 2013. <https://dsn.dk/noid/nyt/nyheder/2013/nye-ord-i-2013/> (Hämtad: 1.10.2018)

Nyordslisten 2014. <https://dsn.dk/noid/nyordslister/normcore-spornoseksuel-og-sorgsnylter-2013-ord-og-udtryk-fra-aret-der-gik-dansk-sprognaevns> (Hämtad: 1.10.2018)

Nyordslisten 2015. <https://dsn.dk/noid/nyordslister/dadbod-pantholder-og-sengepraktik-dansk-sprognaevns-nyordsliste-2015> (Hämtad: 1.10.2018)

Nyordslisten 2016. <https://dsn.dk/noid/nyordslister/smykkelov-trumpisme-og-gyllegate-dansk-sprognaevns-nyordsliste-2016> (Hämtad: 1.10.2018)

Nørby Jensen, J. 2015. *Emoji. I: Nye ord i dansk — fra 1955 til i dag.*

<https://dsn.dk/noid/?q=emoji> (Hämtad: 13.12.2018)

Olerud, K. 2017. Grønt Skifte. I: *Store norske leksikon*. https://snl.no/gr%C3%B8nt_sifte (Hämtad: 2.12.2018)

Ransgart, M. 2004. Den svenska språkvårdens syn på importord under 1800- och 1900-talet. I: Sandøy, H. & Östman, J.-O. (red.): "Det främmande" i nordisk språkpolitik. Om normering av utländska ord. *Moderne Importord I Språka I Norden*. Nr. 2. 175–218. <https://tidsskrift.dk/min/article/view/25234> (Hämtad: 13.11.18)

Retningslinjer for normering av importord. 2015. Norska Språkrådet. <https://www.sprakradet.no/globalassets/sprakhjelp/skriverad/retningslinjer-for-normering-av-importord-bm.pdf> (Hämtad: 9.2.2019)

Sandøy, H. & Östman, J.-O. 2004. Språkpåverkan och ansvar inom språkpolitik i Norden. I: Sandøy, H. & Östman, J.-O. (red.): "Det främmande" i nordisk språkpolitik. Om normering av utländska ord. *Moderne Importord I Språka I Norden*. Nr. 2. 7–29. <https://tidsskrift.dk/min/article/view/25220> (Hämtad: 13.11.2018)

Sandøy, H. 2004. Norvagisering og fornorsking. I: Sandøy, H. & Östman, J.-O. (red.): "Det främmande" i nordisk språkpolitik. Om normering av utländska ord. *Moderne Importord I Språka I Norden*. Nr. 2. 107–141. <https://tidsskrift.dk/min/article/view/25225> (Hämtad: 13.11.2018)

Språkrådet. 2017. Språkvårdsorgan i Norden. <https://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/vad-ar-sprakvard/sprakvard-i-norden/sprakvardsorgan-i-norden.html> (Hämtad: 7.1.2019)

Språkrådet. 2018a. Nyord. <https://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord.html> (Hämtad: 10.12.2018)

Språkrådet. 2018b. Nyordslistor. <https://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord/nyordslistor.html> (Hämtad: 3.11.2018)

Språkrådet. 2018c. Vad heter det engelska ordet på svenska? <https://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/sprakradgivning/engelska-ord-pa-svenska.html> (Hämtad: 9.2.2019)

Språkrådet. 2019. Nyord. <https://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord.html> (Hämtad: 9.2.2019)

Sveriges Radio. 2017. Vad avgör om ett nyord består eller försvinner? *Studio Ett*.
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1637&artikel=6850679> (Hämtad:
3.11.2018)

Swipp LinkedIn. <https://www.linkedin.com/company/swipp---hele-danmarks-mobilbetaling?trk=tyah&trkInfo=clickedVertical%3Acompany%2CclickedEntityId%3A6389735%2Cidx%3A1-2-2%2CtarId%3A1442930209140%2Ctas%3Aswipp> (Hämtad: 6.12.2018)

Våge, O., Andersen, G., Heidemann Andersen, M., Jensen, J. & Karlsson, O. 2017. Nyord i skandinaviske språk. *Sprog i Norden*. 94–110. <https://tidsskrift.dk/sin/article/view/97007> (Hämtad: 31.10.2018)

Worsøe, L. B. 2014. *Nye ord på nye måder: nyorddannelse belyst fra et dynamisk sprog- og kognitions perspektiv*. Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet.

www.getswish.se <https://www.getswish.se/om-swish/> (Hämtad: 6.12.2018)

www.sprakradet.no https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Prisar_og_karingar/Arets-ord/ (Hämtad: 3.11.2018)

www.vipps.no <https://www.vipps.no/om-oss> (Hämtad: 6.12.2018)